

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2023-10-13

Diarienummer:
AMN-2023-00174

Handläggare:
Henrik Hamnquist Larsson

Plan för 1000 fler Uppsalabor i egen försörjning

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** anta plan för att nå nämndmål 2.2. Andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd ska minska, samt
2. **att** uppdra till förvaltningen att löpande utveckla indikatorerna i planen.

Ärendet

Vid arbetsmarknadsnämndens sammanträde 16 februari 2023 togs beslut om ett nämndmål som löper under hela mandatperioden:

Andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd ska minska och i slutet av mandatperioden ska andelen vuxna biståndsmottagare inte överstiga en procent av befolkningen.

Förvaltningen gavs i uppdrag att utarbeta en plan för att nå målsättningen.

Beredning

Ärendet har beretts av förvaltningen. Framtagandet av planen har tagit sin utgångspunkt i nämndens politiska plattform samt lärdomar från arbetet med tidigare 26-punktsplan för fler Uppsalabor i jobb 2019–2022.

Ärendet är gynnsamt ur ett barnperspektiv. Åtgärderna i planen förväntas bidra till att minska andelen barn i Uppsala som lever i familjer i behov av ekonomiskt bistånd.

Ärendet är gynnsamt ur ett jämställdhetsperspektiv. Nämndens arbete med planen förväntas bidra till ekonomisk jämställdhet genom att fler kvinnor blir självförsörjande via arbete eller studier.

Ärendet är gynnsamt ur ett näringslivsperspektiv. Nämnden kommer utifrån sitt grunduppdrag och den antagna planen att systematiskt rekrytera, vårda och utveckla kontakter med företag och branschorganisationer.

Föredragning

Ett jobb är en grund för individuell frihet. Därför är utgångspunkten att alla som kan jobba ska jobba. Fler barn ska se sina föräldrar gå till jobbet.

Arbetsmarknadsnämndens målmedvetna arbete ska göra detta möjligt.

Arbetsmarknadspolitiken ska byggas ut ytterligare – fler ska få chansen att komma in på arbetsmarknaden, insatser ska riktas mot dem med störst behov och kommunen ska öka närvaron i fler delar av Uppsala. För att skapa fler jobb krävs ett gott företagsklimat och att människors erfarenhet, kompetens och kunskap tas tillvara. I samverkan med kommunens näringsliv och föreningsliv ska integrationen stärkas och etableringstiden kortas. Vuxenutbildningen ska hålla hög kvalitet och bidra till att fler får chans till ett arbete.

Förvaltningen har tagit fram en plan med fyra målområden och 23 åtgärder för att minska andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd. Planen ska ses som en del av nämndens verksamhetsplan.

Framtagandet av planen har tagit sin utgångspunkt i nämndens politiska plattform samt lärdomar från arbetet med tidigare 26-punktsplan för fler Uppsalabor i jobb 2019–2022. De viktigaste lärdomarna från arbetet med 26-punktsplanen är bland annat att omvärldsfaktorer spelade en avgörande roll för att antalet försörjningsstödmottagare sjönk och att ett stärkt arbetsmarknads- och utbildningsfokus i förvaltningen gjorde skillnad. Planen hade kunnat vara mindre detaljerad och bestått av färre, mätbara mål samt att några insatser var viktigare än andra för att bidra till målet. Vissa områden är också värda ett förnyat fokus, exempelvis insatser för målgruppen utrikesfödda kvinnor med låg etablering, unga vuxna med försörjningsstöd samt samarbetet med Arbetsförmedlingen.

Förvaltningen kommer att följa upp arbetet med planen månadsvis och informera nämnden om dess implementering och uppnådda resultat i samband med verksamhetsuppföljningen vid ordinarie delårs- och årsbokslut.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet för inte med sig några ekonomiska konsekvenser. Implementeringen av åtgärderna i planen förväntas minska kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 13 oktober 2023.
- Bilaga 1, Plan för 1000 fler Uppsalabor i egen försörjning

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsförvaltningen
Styrdokument

Datum:
2023-10-13

Diarienummer:
AMN-2023-00174

Handläggare:
Tuomo Niemelä, Robert Fahlén, Henrik Hamnquist Larsson

Mottagare: Arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott

Plan för 1000 fler Uppsalabor i egenförsörjning

Innehåll

Utgångspunkter för arbetet med planen	3
Politisk plattform	3
Lärdomar från 26-punktsplanen.....	4
Kommunens och statens roller inom arbetsmarknadspolitiken	4
Målområden, åtgärder och indikatorer	5
1. Rusta arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden och bidra till kompetensförsörjningen	5
2. Fler ska ha en egen försörjning.....	7
3. Utveckla samarbetet med näringsliv och arbetsgivare	9
4. Jämställt arbetsmarknadsinträde	11
Uppföljningsplan.....	13
Dokumenthistorik	14

Utgångspunkter för arbetet med planen

Politisk plattform

”Ett jobb är en grund för individuell frihet. Därför är utgångspunkten att alla som kan jobba ska jobba. Fler barn ska se sina föräldrar gå till jobbet.

Arbetsmarknadsnämndens målmedvetna arbete ska göra detta möjligt.

Arbetsmarknadspolitiken ska byggas ut ytterligare – fler ska få chansen att komma in på arbetsmarknaden, insatser ska riktas mot dem med störst behov och kommunen ska öka närvaron i fler delar av Uppsala. För att skapa fler jobb krävs ett gott företagsklimat och att människors erfarenhet, kompetens och kunskap tas tillvara. I samverkan med kommunens näringsliv och föreningsliv ska integrationen stärkas och etableringstiden kortas. Vuxenutbildningen ska hålla hög kvalitet och bidra till att fler får chans till ett arbete.”

Vid arbetsmarknadsnämndens sammanträde 16 februari 2023 togs beslut om ett nämndmål att andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd ska minska.

Andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd ska minska och i slutet av mandatperioden ska andelen vuxna biståndsmottagare inte överstiga en procent av befolkningen.

Nämndmålet löper under hela mandatperioden och förvaltningen gavs i uppdrag att utarbeta en plan för att nå målsättningen.

Lärdomar från 26-punktsplanen

Förvaltningen har tagit fram en plan med fyra målområden och 23 åtgärder för att minska andelen Uppsalabor i behov av ekonomiskt bistånd. Planen ska ses som en del av nämndens verksamhetsplan.

Framtagandet av planen har tagit sin utgångspunkt i nämndens politiska plattform samt lärdomar från arbetet med tidigare 26-punktsplan för fler Uppsalabor i jobb 2019–2022. De viktigaste lärdomarna från arbetet med 26-punktsplanen är

- att omvärldsfaktorer spelade en avgörande roll för att antalet försörjningsstödmottagare sjönk, samtidigt som det är rimligt att tro att förvaltningens insatser inom ramen för arbetet med planen bidrog till minskningen,
- att ett stärkt arbetsmarknads- och utbildningsfokus i hela verksamheten gjorde skillnad för att nå målet, exempelvis genom den utökade samverkan mellan förvaltningens avdelningar som utvecklades under mandatperioden,
- att planen var ett slagkraftigt verktyg för nämndens politiker för att kommunicera verksamheten utåt och få insyn långt ner i styrkedjan. Planen hade emellertid kunnat vara ett mer effektivt styrmedel mot fyraprocentmålet om den hade formulerats mindre detaljerat och bestått av färre, mätbara, accepterade och realistiska mål som redan från början hade integrerats i verksamhetsplanen, samt
- att några punkter var viktigare för att bidra till målet, så som heltidsplanering och ramtider inom sfi samt satsningen på extratjänster. Vissa områden är värda förnyat fokus, exempelvis insatser för målgruppen utrikesfödda kvinnor med låg etablering, unga vuxna med försörjningsstöd samt samarbetet med Arbetsförmedlingen.

Kommunens och statens roller inom arbetsmarknadspolitiken

Arbetsförmedlingen har ansvaret för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och är den aktör som har samlad kunskap om arbetsmarknaden och dess behov. Inom myndighetens verksamhetsområde ska Arbetsförmedlingen därför ansvara för samverkan med kommuner om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Samverkan ska ske på såväl strategisk som på operativ nivå så att personer som är i behov av insatser i samverkan kan ges ett ändamålsenligt stöd oberoende av vilken eller vilka aktörer som utför den eller de insatser som den enskilde deltar i. Samverkan ska också ske så att övergångar från arbetslöshet till studier i kommunal vuxenutbildning underlättas.

I januariavtalet 2019 enades Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet om att Arbetsförmedlingen ska reformeras i grunden. Då reformeringen av myndigheten fortfarande pågår är det idag inte möjligt att slå fast vilken roll kommunen kommer att ha i arbetsmarknadspolitiken framåt. De förändringar som hittills har genomförts har dock begränsat kommunens möjlighet att agera inom arbetsmarknadspolitiken. Förvaltningen följer löpande utvecklingen inom området.

Målområden, åtgärder och indikatorer

1. Rusta arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden och bidra till kompetensförsörjningen

Arbetslöshet slår särskilt hårt mot grupper som redan har en svag ställning på arbetsmarknaden. För att undvika att människor fastnar i långtidsarbetslöshet behövs insatser som rustar individer och synliggör vilken kompetens de har, oavsett om de har en formell utbildning eller andra erfarenheter. Vi behöver säkra ett flexibelt utbildningsutbud som motsvarar de kontinuerligt förändrade behoven på arbetsmarknaden. Vi behöver en uppsökande studie- och yrkesvägledning som är strategiskt inriktad mot de målgrupper som har störst behov av vägledning, samt informerar om möjligheten inom yrken där efterfrågan på arbetskraft är som störst.

Nämndens åtgärder	Förväntade effekter av åtgärden	Årtal
1. Utbildnings- och jobbcener arbetar uppsökande för att nå arbetslösa som idag inte tar del av nämndens öppna verksamheter.	Fler arbetslösa tar del av insatser och aktiviteter som stärker deras ställning på arbetsmarknaden. Indikator 1.4	2023–2026
2. Arbeta uppsökande för att elever och deltagare inom utbildnings- och jobbcener ska erbjudas studie- och yrkesvägledning och information om studiefinansiering i syfte att fler vill läsa yrkesutbildning med fokus på bristyrken.	Fler söker bristyrkesutbildningar. Individen förbättrar sin ställning på arbetsmarknaden. Indikator 1.3	2023–2026
3. Utveckla samarbetet inom UJC mellan arbetsmarknad och vuxenutbildning i syfte att svenskspråkswaga deltagare ska kunna ta del av och tillgodogöra sig nämndens arbetsmarknadsinsatser.	Svenskspråkswaga deltagare erbjuds insatser som förbättrar språkinläring och samtidigt kortar vägen till egen försörjning. Indikator 1.1	2023–2024
4. Ta tillvara samarbetet med civilsamhället i syfte att tillgängliggöra rustande insatser för personer med betydande svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden.	Biståndsmottagare med betydande svårigheter erbjuds insatser och aktiviteter som stärker deras ställning på arbetsmarknaden.	2023–2026
5. Utveckla nya insatser och arbetsmetoder riktade till personer med betydande svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden med hjälp av extern finansiering.	Möjliggör för förvaltningen att utveckla nya insatser och metoder	2023–2026
6. Arbeta förebyggande med ungdomar och unga vuxna och erbjud ungdomssamtal till samtliga ungdomar 17-19 år i familjer med försörjningsstöd.	Ungdomar i familjer med försörjningsstöd hittar andra och långsiktiga vägar till egen försörjning. Indikator 1.5 och 1.6	2023–2026

Tabell 1. Nämndens åtgärder till målområde 1.

Indikatorer målområde 1	2022	Mål	Källa
1.1 Arbetssökande som är inskrivna på UJC-A den sista varje månad och som den senaste månaden har haft en insats, andel i procent	61,8	Öka	Lifecare
Kvinnor	60,3		
Män	63,9		
1.2. Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel i procent	72,4	Minska	Lifecare
Kvinnor	76,1		
Män	66,5		
1.3. Antal antagna till yrkesutbildningar (mot bristyrken) som tillhör prioriterade grupper	59	Öka	Egen uppföljning
Kvinnor	54		
Män	66		
1.4. Biståndsmottagare inom socioekonomiskt utsatta områden, andel i procent		Minska	Lifecare
Kvinnor			
Män			
1.5. Antal erbjudna respektive genomförda ungdomssamtal		Öka	Egen uppföljning
Kvinnor			
Män			
1.6 Antal unga med ekonomiskt bistånd (19-24 år)	300	Minska	Lifecare
Kvinnor	129		
Män	171		

Tabell 2. Nämndens indikatorer till målområde 1.

2. Fler ska ha en egen försörjning

Tid, motivation och tilltron till individens förmåga är avgörande faktorer för att både förebygga och bryta ett långvarigt biståndsmottagande. Genom att effektivisera förvaltningens interna processer skapas utrymme för personliga möten och individens väg från bistånd till arbete kan förkortas. Ett arbetsmarknadsinträde med stöd av en subventionerad anställning är gynnsamt för individens utveckling och har även positiva effekter på nyanländas arbetsrelevanta lärande, som till exempel kunskaper i svenska. Arbetsmarknadsanställningar är förvaltningens egna subventionerade anställningar. För att öka andelen som går från subventionerad till reguljär anställning behöver uppföljning ske och stöd erbjudas under hela anställningsperioden. Alla människor kan inte försörja sig genom arbete. I sådana situationer behöver nämnden tillsammans med den enskilde försöka hitta andra och långsiktiga lösningar på försörjningsproblemen, exempelvis via ersättningar från socialförsäkringssystemet. Arbetsförmedlingens reformering medför att kommunen har fått en mer begränsad roll inom arbetsmarknadspolitiken. Allt fler arbetslösa, även personer med ekonomiskt bistånd och som står långt från arbetsmarknaden, ska erbjudas stöd via Arbetsförmedlingens fristående aktörer och upphandlade insatser. Kommunens framtida roll i arbetsmarknadspolitiken behöver förtydligas.

Nämndens åtgärder	Förväntade effekter av åtgärden	Årtal
7. Fullt ut nyttja tillgängliga medel för subventionerade anställningar samt arbeta för att öka övergången från arbetsmarknadsanställning till reguljär anställning.	Fler deltagare inom arbetsmarknadsverksamheten erhåller en varaktigt hållbar försörjning. Indikator 2.1 och 2.3	2023–2026
8. Revidera överenskommelsen mellan kommunen och Arbetsförmedlingen utifrån aktuella juridiska förutsättningar	Fler biståndsmottagare tar del av insatser från Arbetsförmedlingen eller kommunen.	2023–2024
9. Utred förutsättningarna för nämnden att erbjuda personer med långvarigt biståndsbehov beredskapsanställningar enligt modell från Karlskrona kommun. ¹	Fler arbetslösa med långvarigt ekonomiskt bistånd erhåller en anställning hos privata arbetsgivare.	2023–2024
10. Arbeta för att fler personer ska få tillgång till sjukersättning eller annat rättmätigt stöd.	Individer med varaktigt nedsatt arbetsförmåga erhåller en hållbar försörjning. Indikator 2.2	2023–2026
11. Alla som uppbär ekonomiskt bistånd ska ha en aktuell planering med fokus på egen hållbar försörjning. Förvaltningen ska sträva efter att samordna planeringen utifrån den enskildes behov.	Tätare uppföljningsmöten mellan socialsekreterare och biståndsmottagare. Mer träffsäkert stöd kortar tiden till egen försörjning.	2023–2026
12. Förkorta tiden från ansökan till insats, för arbetslösa biståndsmottagare där kommunen har rådighet.	Färre individer i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd. Indikator 2.4	2023–2026

¹ Beredskapsanställningar är ett arbetssätt där kommunen skjuter till mellanskillnaden mellan lönesubventionen (exempelvis nystartsjobb) och den totala lönekostnaden.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till målområde 2.

Indikatorer målområde 2	2022	Mål	Källa
2.1 Antal arbetsmarknadsanställningar som avslutas till arbete eller studier från arbetsmarknadsanställningar per månad (90 dagar efter anställning)	9,3	Öka	Lifecare
Kvinnor	4,1		
Män	5,1		
2.2 Antal biståndsmottagare med försörjningshinder 'Sjukskriven med läkarintyg'	581	Minska	Lifecare
Kvinnor	338		
Män	243		
2.3 Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel i procent	66,9	Öka	Lifecare
Kvinnor	60,8		
Män	73,1		
2.4 Tid från ansökan på ekonomiskt bistånd till insats på UJC-A		Minska	Lifecare
Kvinnor			
Män			

Tabell 4. Nämndens indikatorer till målområde 2.

3. Utveckla samarbetet med näringsliv och arbetsgivare

Samverkan med näringsliv och arbetsgivare är avgörande för nå förvaltningens mål. Därför behöver vi arbeta än mer strategiskt, samordnat och systematiskt med arbetsgivarkontakter. Vi behöver förstärka kunskapen om arbetsgivarnas och medborgarnas behov, samt arbetsmarknadens utveckling. Kunskapsplattformen är nödvändig för att säkerställa att de insatser vi genomför är lämpliga och bidrar till att nå vår målsättning. Vi behöver särskilt tydliggöra och möta arbetsgivarnas behov för att underlätta kompetensförsörjningen, kommunens förmåga till tillväxt och ökad sysselsättning. Nämnden ska tillsammans med övriga aktörer bygga vidare på befintliga goda exempel så som "En god investering" och Företagslabbet för ökat egenföretagande och en mer inkluderande arbetsmarknad.

Nämndens åtgärder	Förväntade effekter av åtgärden	Årtal
13. Utvärdera Företagslabbets verksamhet och se över om satsningen bör permanentas i syfte att särskilt stötta egenföretagande bland kvinnor och utrikesfödda.	Fler arbetslösa får kunskap om företagandets villkor och ökade drivkrafter att starta eget företag.	2023–2025
14. Utveckla samarbetet med det privata näringslivet, civilsamhället och kommunens näringslivsenhet för praktik- och apl-platser ² , fler arbetstillfällen och en mer inkluderande arbetsmarknad.	Uppsalabor som idag står utanför arbetsmarknaden ska kunna finna ett arbete och arbetsgivare kan nå efterfrågad kompetens.	2023–2024
15. Genomföra en pilotsatsning med språkstödjande insatser riktade till arbetsplatser.	Bättre förutsättningar för arbetsgivare att erbjuda anställning eller praktik till arbetslösa med låga svenskkunskaper samt förbättrade språkkunskaper för befintlig personal. Indikator 3.1	2023–2024
16. Delta i forum för samarbete mellan kommunen och Arbetsförmedlingens upphandlade leverantörer.	Förbättrat samarbete med privata/fristående aktörer.	2023–2024
17. Inventera var de framtida jobben finns i Uppsala och i mälardalsregionen och utforma nämndens insatser och utbildningar för att öka möjligheterna för nämndens målgrupper att komma i arbete.	Vuxenutbildningens utbud anpassas efter nuvarande och framtida kompetensbehov. Fler med kort tidigare utbildning i egen försörjning. Indikator 3.2	2023–2024
18. I samarbete med upphandlingsenheten verka för att kommunkoncernen bättre utnyttjar de möjligheter som finns att ställa	Fler utgångar till arbete för nämndens målgrupper.	2023–2026

² Arbetsplatsförlagt lärande (apl) innebär att hela eller delar av kurser i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller komvux genomförs på en eller flera arbetsplatser.

Nämndens åtgärder	Förväntade effekter av åtgärden	Årtal
sociala sysselsättningskrav vid upphandlingar.		

Tabell 5. Nämndens åtgärder till målområde 3.

Indikatorer målområde 3	2022	Mål	Källa
3.1. Antal språkstödjande insatser på arbetsplatser där deltagare genomför insats. <i>Varav hos externa arbetsgivare</i>			<i>uppföljningen är under utveckling</i>
Kvinnor			
Män			
3.2 Elever som fullföljer kommunal yrkesutbildning, andel i procent	71	öka	Extens
Kvinnor	88		
Män	67		

Tabell 6. Nämndens indikator till målområde 3.

4. Jämställt arbetsmarknadsinträde

Arbetsmarknaden i Sverige är inte jämställd. Kvinnor arbetar i högre grad deltid, har högre sjukfrånvaro, tar ut en betydligt större andel av föräldrapenningen och har även huvudansvaret för det obetalda hemarbetet. Detta medför stora negativa konsekvenser för såväl individen, samhället som för jämställdheten i stort. Frånvaron från arbetsmarknaden leder bland annat till att kvinnor halkar efter i löneutvecklingen, får lägre inkomster och lägre pension. Arbetsmarknadsinträdet behöver bli mer jämställt.

Nämndens åtgärder	Förväntade effekter av åtgärden	Årtal
19. Säkerställ kompletterande insatser för utrikesfödda kvinnor som läser sfi studieväg 1 och 2.	Ökat arbetsmarknadsdeltagande för utrikesfödda kvinnor med kort tidigare utbildning Indikator 4.1 och 4.3	2023–2026
20. Prioritera ensamstående kvinnor med barn vid tilldelning av arbetsmarknadsanställning.	Färre barnfamiljer i behov med ekonomiskt bistånd. Indikator 4.2	2023–2026
21. Säkerställ att kvinnor och män möts av samma förväntningar och krav på att försörja sig själv, men också ges likvärdiga möjligheter till stöd från förvaltningens sida.	Mer jämställt arbetsmarknadsinträde. Indikator 4.1 och 4.2	2023–2026
22. Arbeta med hela hushållet, och samverka med övriga aktörer utifrån behov, vid planering av utbildning och insatser.	Förbättrade förutsättningar för individen att tillgodogöra sig nämndens insatser. Indikator 4.1, 4.2 och 4.3	2023–2026
23. Verka för att Arbetsförmedlingen fördelar platser till arbetsmarknadsutbildningar jämställt.	Fler arbetslösa kvinnor tar del av arbetsmarknadsutbildningar.	2023–2026

Tabell 7. Nämndens åtgärder till målområde 4.

Indikatorer målområde 4	2022	Mål	Källa
4.1 Deltagare som läst sfi (studieväg 1 och 2) och som avslutas från arbetsmarknads-verksamheten till arbete eller studier, antal per månad	4,9	Bibehåll	Lifecare och Extens
Kvinnor	1,8		
Män	3,2		
4.2 Ensamstående kvinnor med barn som får en arbetsmarknadsanställning		bibehåll	Lifecare
Kvinnor			
Män			
4.3 Sfi-elever (studieväg 1 och 2) som klarar studierna inom ramtid, andel i procent	70,0	öka	Extens
Kvinnor	69,6		
Män	70,9		

Tabell 8. Nämndens indikatorer till målområde 4.

Uppföljningsplan

Förvaltningen kommer att följa upp arbetet med planen månadsvis och informera nämnden om dess implementering och uppnådda resultat i samband med verksamhetsuppföljningen vid ordinarie delårs- och årsbokslut.

Dokumenthistorik

Du kan ändra rubrikerna i tabellen eller ta bort hela avsnittet.

Version	Utförda förändringar	Skapat datum	Skapad av	Godkänt datum	Godkänd av
1.0		2023-09-15	Henrik H-L	2023-09-28	AMN
2.0	Se särskild bilaga	2023-10-13	Henrik H-L		